

Sociální klima školy a školní třídy

Vymezení pojmu

- ◆ **Základní definice:**
  - *sociálně psychologická proměnná, vyjadřující kvalitu interpersonálních vztahů a sociálních procesů, které fungují v dané škole tak, jak ji vnímají, prožívají a hodnotí všichni její aktéři (Průcha, Walterová, Mareš, 2009, s. 124-125)*
  - *projev prostředí školy (s dimenzemi personální, sociální, kulturní a materiální) ve vnímání, prožívání a hodnocení účastníků (žáků, učitelů, rodičů atd.). O klimatu školy se hovoří jako o psychosociálním fenoménu subjektivní povahy, čímž se liší od objektivní reality prostředí školy. (Grecmanová, 2015, s. 8)*

Základní znaky klimatu školy

- ◆ Klima školy je charakteristické:
- ◆ *relativní stabilitou* (relativně ustálená, stabilní kvalita charakteristik; změny se odehrávají pozvolna),
- ◆ *subjektivním charakterem* (jde o subjektivně vnímané chování, vnímanou realitu, nejdůležitější je, jak klima vidí, prožívají a hodnotí samotní aktéři),
- ◆ *kolektivním vnímáním* (sleduje se většinový, převažující názor),
- ◆ *kontinuální povahou jevu* (má ve svém vývoji souvislou povahu)

Typy klimatu školy

- ◆ Podle převažujícího stylu výchovy
  - Autoritativní
  - Demokratické liberální
- ◆ Podle uniformity a plurality
  - Uniformní
  - Pluralitní
- ◆ Podle autentičnosti chování
  - Otevřené
  - Uzavřené
- ◆ Podle spokojenosti učitelů
  - Pozitivní
  - Negativní

Pozitivní klima školy

- ◆ Je možné charakterizovat z hlediska:
  - Emocionálního
  - Sociálního
  - Pracovního
- ◆ Znaky pozitivního klimatu z pohledu:
  - Žáků
  - Učitelů
  - Rodičů
  - Veřejnosti

Klima školní třídy

- ◆ „...je sociálně-psychologická proměnná, kterou tvoří ustálené postupy vnímání, prožívání, hodnocení a reagování všech aktérů na to, co se ve třídě odehrálo, právě odehrává nebo se má v budoucnu odehrát.“ (Průcha, 2013, s. 125)
- ◆ „... je souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení vnímání, prožitků, emocí a vzájemného působení všech účastníků, které v nich jako ve spolutvůrcích a konzumentech vyvolávají edukační a jiné činnosti v daném prostředí.“ (Capek, 2010, s. 13)
- ◆ Na tvorbě klimatu třídy se podílí celá řada činitelů
- ◆ Klima třídy může být tzv. aktuální (reálně existující) nebo preferované, ideální.
- ◆ Znaky:
  - skupinová záležitost
  - sociálně konstruované
  - sociálně sdílené

Metody pro zjišťování klimatu školy a třídy

- ◆ **Kvalitativní metody:**
  - rozhovor, řízené diskuse v ohniskové skupině, analýza žákovských deníků a žákovských výroků, projektivní metody, kresby a fotografie školního života.
- ◆ **Kvantitativní metody:**
  - Dotazníky klimatu školy – například H. Grecmanová (2008) a Mareš (2013)
  - Dotazníky klimatu třídy – například CLASSROOM LIFE (autoři Fox, Luszki, Schmuck, 1966 in Čapek, 2010).

Význam klimatu školy a klimatu školní třídy

- ◆ důležitou součástí vzdělávacího procesu,
- ◆ čím je pozitivnější klima třídy, větší soudržnost třídy a spokojenost ve třídě, tím lepší vzdělávací výsledky
- ◆ Pozitivní klima umožňuje žákům rozvíjet se samostatněji, samostatné objevné učení,
- ◆ je modelem fungující komunity,
- ◆ je významným podpůrným faktorem procesu primární prevence rizikového chování.
- ◆ Na zlepšování klimatu je důležitá participace všech zúčastněných